Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 8. septembra 2015 [1]

Vec C-300/14

Imtech Marine Belgium NV
proti
Radio Hellenic SA

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Hof van Beroep te Antwerpen (Belgicko)]

„Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 805/2004 — Európsky exekučný titul pre nesporné nároky — Podmienky osvedčenia — Minimálne pravidlá uplatniteľné na vnútroštátne konania — Právo dlžníka na obhajobu — Článok 19 — Preskúmanie vo výnimočných prípadoch — Úlohy súdneho tajomníka“

1. Prejednávaná vec poskytuje Súdnemu dvoru po prvý raz príležitosť podať výklad článku 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 [2] (ďalej len „nariadenie o EET“). Toto ustanovenie v súvislosti s vytvorením európskeho exekučného titulu pre nesporné nároky stanovuje súbor minimálnych pravidiel, ktoré musí procesné právo každého členského štátu dodržať, aby sa mohla podať žiadosť o osvedčenie rozhodnutia o nespornom nároku vo výnimočných prípadoch, v ktorých dlžník bez zavinenia na jeho strane nemohol vzniesť námietku voči nároku alebo sa brániť. Cieľom takých minimálnych pravidiel je v konečnom dôsledku zaručiť, aby v členskom štáte pôvodu bolo v každom prípade skutočne dodržané právo na obhajobu dlžníka, voči ktorému možno vykonať rozhodnutie osvedčené ako európsky exekučný titul; v tejto súvislosti treba vziať do úvahy skutočnosť, že vzhľadom na zrušenie doložky vykonateľnosti súdy členského štátu, v ktorom sa má rozhodnutie vykonať, nemôžu vykonať nijaké preskúmanie takto osvedčeného rozhodnutia.

2. Za okolností prejednávaného prípadu má konkrétnejšie vnútroštátny súd, ktorý má v odvolacom konaní rozhodnúť o tom, či možno osvedčiť ako európsky exekučný titul súdne rozhodnutie, ktoré vydal prvostupňový súd, pochybnosti o tom, do akej miery belgický právny poriadok skutočne dodržiava minimálne procesné pravidlá, ktoré sú stanovené v nariadení o EET, najmä v jeho článku 19. V tejto súvislosti kladie vnútroštátny súd Súdnemu dvoru päť prejudiciálnych otázok, pričom odpoveď na tieto otázky by mu mala umožniť určiť, či belgické právo spĺňa požiadavky uvedené v citovanom článku 19, a teda či rozhodnutia o nesporných nárokoch vydané belgickými súdmi možno v zásade osvedčiť ako európske exekučné tituly.

1 — Jazyk prednesu: španielčina.

2 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky (Ú. v. EÚ L 143, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 38).

I – **Právny rámec**

A – *Právo Únie*

3. Ako sa uvádza v článku 1 nariadenia o EET, účelom tohto nariadenia je „vytvorenie európskeho exekučného titulu pre nesporné nároky, aby bol na základe stanovenia minimálnych pravidiel umožnený voľný pohyb rozhodnutí, súdnych zmierov a verejných listín vo všetkých členských štátoch bez toho, aby sa v členskom štáte výkonu pred uznaním a výkonom muselo konať akékoľvek ďalšie konanie“.

4. Spomedzi dvadsiatich šiestich odôvodnení nariadenia o EET treba na účely prejednávanej veci poukázať na nasledujúce odôvodnenia:

„…

(10) ak súd v členskom štáte vydal rozhodnutie o nespornom nároku bez toho aby sa dlžník zúčastnil konania, zrušenie akýchkoľvek kontrol v členskom štáte výkonu je neoddeliteľne spojené s existenciou dostatočnej záruky dodržania práva na obhajobu;

(11) toto nariadenie usiluje o presadzovanie základných práv a zohľadňuje zásady vyjadrené najmä v Charte základných práv Európskej únie. Predovšetkým usiluje o zabezpečenie plného rešpektovania práva na spravodlivý proces tak, ako ho vyjadruje článok 47 charty;

(12) pre konanie vedúce k vydaniu rozhodnutia by mali byť stanovené minimálne pravidlá s cieľom zabezpečiť, aby bol dlžník informovaný o súdnej žalobe proti nemu, o požiadavkách na jeho aktívnu účasť v konaní, ak chce poprieť nárok a o dôsledkoch jeho neúčasti včas, a to takým spôsobom, aby mu to umožnilo pripraviť si obhajobu;

…

(17) súdy príslušné na preskúmanie úplného súladu s minimálnymi procesnými pravidlami by mali v prípade takéhoto súladu, vydať štandardizované osvedčenie o európskom exekučnom titule, na základe ktorého sa toto preskúmanie a jeho výsledok stanú transparentnými;

(18) vzájomná dôvera vo výkon spravodlivosti v členských štátoch odôvodňuje, že posúdenie súdu jedného členského štátu o tom či sú všetky podmienky pre vydanie osvedčenia o európskom exekučnom titule splnené, aby mohlo byť rozhodnutie vykonané vo všetkých ostatných členských štátoch bez súdneho preskúmania správneho uplatnenia minimálnych procesných pravidiel v tom členskom štáte, v ktorom má byť rozhodnutie vykonané;

(19) z tohto nariadenia nevyplýva povinnosť pre členské štáty prispôsobiť svoju vnútroštátnu legislatívu tu stanoveným minimálnym procesným pravidlám. Poskytuje stimul na ten účel, aby umožnilo účinnejšiu a rýchlejšiu vykonateľnosť rozhodnutí v iných členských štátoch iba vtedy, ak sú splnené tieto minimálne pravidlá“.

5. Podľa článku 6 ods. 1 nariadenia o EET:

„1. Rozhodnutie o nespornom nároku vydané v členskom štáte bude na základe žiadosti v ľubovoľnom čase predloženej pôvodnému súdu osvedčené ako európsky exekučný titul, ak:

a) je rozhodnutie vykonateľné v členskom štáte pôvodu; a

b) rozhodnutie nie je v rozpore s predpismi o súdnej právomoci tak, ako sú stanovené v oddieloch 3 a 6 kapitoly II nariadenia (ES) č. 44/2001; a

c) súdne konanie v členskom štáte pôvodu spĺňa požiadavky stanovené v kapitole III, pričom je nárok nesporný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) alebo c); a

d) rozhodnutie bolo vydané v členskom štáte, v ktorom má dlžník bydlisko v zmysle článku 59 nariadenia (ES) č. 44/2001 v tých prípadoch, v ktorých

— je nárok nesporný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) alebo c); a

— sa týka zmluvy, ktorú uzavrela osoba ktorá je spotrebiteľ na účel, ktorý je možné považovať za nepatriaci do výkonu jeho živnosti alebo profesie; a

— dlžník je spotrebiteľ.“

6. Podľa článku 12 ods. 1 nariadenia o EET, ktorým sa začína kapitola III, nazvaná „Minimálne pravidlá pre konania o nesporných nárokoch“, „rozhodnutie o nároku, ktorý je nesporný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) alebo c) môže byť osvedčené ako európsky exekučný titul iba vtedy, ak súdne konanie v členskom štáte pôvodu splnilo procesné požiadavky stanovené v tejto kapitole“.

7. V kapitole III sa nachádza aj článok 19 nariadenia o EET, ktorý je nazvaný „Minimálne pravidlá na preskúmanie rozhodnutia vo výnimočných prípadoch“ a stanovuje:

„1. S odvolaním sa na [Bez toho, aby boli dotknuté – *neoficiálny preklad*] články 13 až 18, môže byť rozhodnutie osvedčené ako európsky exekučný titul iba vtedy, ak je dlžník podľa právnych predpisov členského štátu pôvodu oprávnený požiadať o preskúmanie rozhodnutia, v prípade že:

a) i) dokument o začatí konania alebo rovnocenný dokument, prípadne predvolanie na súdne pojednávanie boli doručené jedným zo spôsobov stanovených v článku 14; a

ii) doručenie sa bez zavinenia na jeho strane neuskutočnilo v dostatočnom predstihu, aby mohol pripraviť svoju obhajobu;

alebo

b) dlžníkovi zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane,

za predpokladu, že v oboch prípadoch koná bez zbytočných prieťahov.

2. Tento článok nebráni členským štátom umožniť preskúmanie rozhodnutia za priaznivejších podmienok, ako sú podmienky uvedené v odseku 1.“

B – *Vnútroštátne právo*

8. Belgický súdny poriadok (Belgisch Gerechtelijk Wetboek, ďalej len „BGW“) obsahuje nasledujúce ustanovenia, ktoré sú relevantné pre prejednávanú vec:

— Článok 50 BGW: „Prekluzívne lehoty nemožno skrátiť ani predĺžiť, a to ani so súhlasom účastníkov konania, pokiaľ sa na preklúziu nevzťahujú okolnosti stanovené zákonom. Ak sa však lehota na podanie odvolania alebo námietky stanovená v článkoch 1048 a 1051 a v článku 1253c písm. c) a d) začína a končí počas súdnych prázdnin, predĺži sa do pätnásteho dňa nasledujúceho súdneho roka“.

— Článok 55 BGW: „Ak zákon stanovuje, že sa predĺžia lehoty stanovené pre účastníka konania, ktorý nemá v Belgicku bydlisko ani miesto pobytu, ani si neurčil adresu na doručovanie v tejto krajine, lehoty sa predĺžia o: 1. pätnásť dní, ak účastník konania býva v susednej krajine alebo v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie; 2. tridsať dní, ak býva v inej európskej krajine, a 3. osemdesiat dní, ak býva v inej krajine sveta“.

— Článok 860 BGW: „Bez ohľadu na to, aká formálna náležitosť bola opomenutá alebo nebola riadne dodržaná, nijaký procesný úkon nemožno zrušiť, ak zákon výslovne nestanovil neplatnosť. Lehoty stanovené na podanie opravného prostriedku sú prekluzívnymi lehotami. Ostatné lehoty sú prekluzívne len v prípade, ak to stanovuje zákon“.

— Článok 1048 BGW: „Bez toho, aby boli dotknuté lehoty stanovené v nadnárodných alebo medzinárodných predpisoch, lehota na podanie námietky je jeden mesiac od doručenia rozhodnutia alebo od jeho oznámenia v súlade s článkom 792 druhým a tretím odsekom. Ak účastník konania, ktorý sa nezúčastnil na konaní, nemá v Belgicku bydlisko ani miesto pobytu, ani si neurčil adresu na doručovanie v tejto krajine, lehota na podanie námietky sa predĺži v súlade s článkom 55“.

— Článok 1051 BGW: „Bez toho, aby boli dotknuté lehoty stanovené v nadnárodných alebo medzinárodných predpisoch, lehota na podanie odvolania je jeden mesiac od doručenia rozhodnutia alebo od jeho oznámenia v súlade s článkom 792 druhým a tretím odsekom. Táto lehota začína plynúť dňom doručenia rozhodnutia aj v prípade účastníka konania, ktorý požiadal o doručenie rozhodnutia. Ak jeden z účastníkov konania, ktorému bolo doručené alebo na žiadosť ktorého bolo doručené rozhodnutie, nemá v Belgicku bydlisko ani miesto pobytu, ani si neurčil adresu na doručovanie v tejto krajine, lehota na podanie odvolania sa predĺži v súlade s článkom 55. To isté platí v prípade, ak jeden z účastníkov konania, ktorému bolo oznámené rozhodnutie v súlade s článkom 792 druhým a tretím odsekom, nemá v Belgicku bydlisko ani miesto pobytu, ani si neurčil adresu na doručovanie v tejto krajine“.

II – **Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky**

9. Imtech Marine Belgium NV (ďalej len „Imtech“) so sídlom v Belgicku poskytla spoločnosti Radio Hellenic so sídlom v Grécku rôzne služby. Keďže Radio Hellenic nezaplatila 23 506,99 eura, ktoré od nej žiadala Imtech, táto spoločnosť podala proti spoločnosti Radio Hellenic v Belgicku žalobu a navrhla, aby jej súd v súlade s nariadením o EET uložil povinnosť zaplatiť uvedenú sumu rozsudkom, ktorý bude osvedčený ako európsky exekučný titul. Rechtbank van Koophandel te Antwerpen (Obchodný súd v Antverpách, Belgicko) ako prvostupňový súd rozhodol, že žaloba spoločnosti Imtech je prípustná a čiastočne dôvodná. Spoločnosti Radio Hellenic, ktorá sa nezúčastnila na konaní, bola uložená povinnosť zaplatiť dlžnú sumu (spolu so zmluvnou pokutou dohodnutou v zmluve uzavretej medzi týmito dvoma účastníkmi konania, ako aj s úrokmi z omeškania a s trovami konania). Súd však konštatoval, že nemôže osvedčiť rozsudok ako európsky exekučný titul, ako to

navrhla Imtech, lebo sa domnieval, že belgická právna úprava nespĺňa minimálne procesné pravidlá, ktoré stanovuje nariadenie o EET. Imtech podala na Hof van Beroep te Antwerpen (Odvolací súd v Antverpách) odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý návrh na osvedčene rozsudku vydaného v prvom stupni ako európskeho exekučného titulu.

10. Vzhľadom na to, že v belgickej judikatúre a právnej náuke je sporné, či belgické právo spĺňa minimálne pravidlá na preskúmanie rozhodnutia vo výnimočných prípadoch v súlade s článkom 19 nariadenia o EET, a to najmä vtedy, ak – tak ako v prejednávanom prípade – sa rozhodlo v neprospech dlžníka, ktorý sa nezúčastnil na konaní, a uplynula lehota na podanie opravných prostriedkov, ktoré možno podľa belgickej právnej úpravy podať proti rozsudkom pre zmeškanie, Hof van Beroep te Antwerpen rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Ide o porušenie článku 288 [ZFEÚ], ak sa nariadenie [o EET] neuplatní priamo, pretože

— belgický zákonodarca neprebral toto nariadenie do belgického práva a

— belgický zákonodarca nezaviedol do belgického práva – hoci belgické právo stanovuje možnosť podať námietku a odvolanie – konanie o preskúmaní?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, keďže nariadenie je priamo uplatniteľné, čo treba rozumieť pod ‚preskúmaním rozhodnutia' v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia [o EET]? Musí byť možnosť konania o preskúmaní daná iba vtedy, ak sa doručenie alebo oznámenie predvolania/dokumentu o začatí súdneho konania uskutočnilo podľa článku 14 nariadenia [o EET], teda bez dokladu o prijatí? Neposkytuje belgické právo prostredníctvom úpravy námietky podľa článku 1047 a nasl. [BGW] a odvolania podľa článku 1050 a nasl. [BGW] dostatočné záruky na splnenie kritérií ‚konania o preskúmaní' podľa článku 19 ods. 1 nariadenia [o EET]?

3. Poskytuje článok 50 [BGW], podľa ktorého možno prekluzívne lehoty stanovené v článku 860 druhého odseku a v článkoch 55 a 1048 [BGW] predĺžiť v prípadoch vyššej moci alebo výnimočných okolností bez zavinenia na strane [dlžníka], dostatočnú ochranu v zmysle článku 19 ods. 1 písm. b) nariadenia [o EET]?

4. Je osvedčenie európskeho exekučného titulu pre nesporné nároky súdnym rozhodnutím, o ktoré treba požiadať návrhom na začatie konania? V prípade kladnej odpovede musí sudca osvedčiť rozhodnutie ako európsky exekučný titul a súdny tajomník vydať doklad o osvedčení? V prípade zápornej odpovede môže byť úlohou súdneho tajomníka osvedčiť rozhodnutie ako európsky exekučný titul?

5. V prípade, že osvedčenie európskeho exekučného titulu nie je súdnym rozhodnutím, môže navrhovateľ, ktorý nepožiadal o európsky exekučný titul návrhom na začatie konania, dodatočne – teda po tom, čo rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť – požiadať súdneho tajomníka o osvedčenie európskeho exekučného titulu?"

11. Keďže Súdny dvor považoval odôvodnenie, ktoré uviedol vnútroštátny súd, za nedostatočné, prostredníctvom žiadosti o informácie ho požiadal, aby predložil znenie vnútroštátnych ustanovení, na ktoré poukázal v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a relevantnú vnútroštátnu judikatúru, ako aj ďalšie údaje týkajúce sa druhej časti druhej prejudiciálnej otázky a piatej prejudiciálnej otázky. Hof van Beroep te Antwerpen poskytol požadované informácie a vysvetlenia.

12. Portugalská, belgická a poľská vláda, ako aj Európska komisia predložili v tomto konaní písomné pripomienky.

III – **Analýza**

13. Vo všeobecnosti treba konštatovať, že podľa článku 6 ods. 1 písm. c) a článku 12 nariadenia o EET možno súdne rozhodnutie vydané bez účasti žalovaného na konaní, o aké ide v prejednávanom prípade, osvedčiť ako európsky exekučný titul len vtedy, ak sú splnené minimálne požiadavky stanovené v článku 13 a nasl. tohto nariadenia, ktorých cieľom je zaručiť, aby dlžník dostal potrebné informácie o konaní a aby mal v každom prípade príležitosť byť vypočutý a brániť sa.[3] V tomto kontexte treba chápať aj článok 19 uvedeného nariadenia, ktorého výkladu sa týkajú prejudiciálne otázky, ktoré položil Hof van Beroep te Antwerpen.

A – *Prvá prejudiciálna otázka*

14. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či skutočnosť, že belgické vnútroštátne právne predpisy možno nezodpovedajú ustanoveniam nariadenia o EET, najmä pokiaľ ide o stanovenie konania o preskúmaní vo výnimočných prípadoch, odporuje článku 288 ZFEÚ, ktorý stanovuje, že nariadenia sú záväzné vo svojej celistvosti.

1. Základné tvrdenia účastníkov konania

15. Účastníci konania, ktorí predložili pripomienky v súvislosti s prvou prejudiciálnou otázkou, sa zhodujú v tom, že nariadenie o EET neukladá členským štátom povinnosť stanoviť vo svojich právnych poriadkoch určité konanie o preskúmaní. Ak však taká možnosť v niektorom členskom štáte nie je upravená, súdy tohto štátu nemôžu osvedčiť súdne rozhodnutie ako európsky exekučný titul.

2. Posúdenie

16. Už v odôvodnení 19 nariadenia o EET sa konštatuje, že „z tohto nariadenia nevyplýva povinnosť pre členské štáty prispôsobiť svoju vnútroštátnu legislatívu tu stanoveným minimálnym procesným pravidlám“. Samotný článok 19 citovaného nariadenia navyše stanovuje, že „rozhodnutie [môže byť] osvedčené ako európsky exekučný titul iba vtedy, ak je dlžník *podľa právnych predpisov členského štátu pôvodu* oprávnený požiadať o preskúmanie rozhodnutia“[4]. Preto sa domnievam, že nariadenie o EET nevyžaduje prispôsobenie belgických právnych predpisov minimálnym procesným pravidlám, ktoré sú v ňom stanovené. Ako sa tiež uvádza v odôvodnení 19, nariadenie o EET určite poskytuje „stimul“ na dosiahnutie tohto prispôsobenia vnútroštátnej právnej úpravy minimálnym procesným pravidlám, ktoré sú v ňom uvedené, pričom umožňuje účinnejšiu a rýchlejšiu vykonateľnosť rozhodnutí o nesporných nárokoch, ktoré boli vydané v štáte pôvodu, v iných členských štátoch, ale iba vtedy, ak sú splnené tieto minimálne pravidlá, a preto v prípade, ak k tomuto prispôsobeniu nedôjde, nejde o nesplnenie povinnosti v zmysle článku 258 ZFEÚ.[5]

3 — Pozri analogicky rozsudok Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164), v ktorom Súdny dvor v súvislosti s Dohovorom z 27. septembra 1968 o právomoci a o výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32; konsolidované znenie Ú. v. ES C 27, 1998, s. 1) konštatoval, že „hoci cieľom Dohovoru je ‚zaručiť zjednodušenie formálnych náležitostí vzájomného uznávania a výkonu súdnych rozhodnutí‘, tento cieľ v každom prípade nemožno dosiahnuť tým, že sa oslabí právo na obhajobu“ (bod 43). Pozri tiež rozsudok Debaecker/Bouwman (49/84, EU:C:1985:252, bod 10).

4 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát. „Členský štát pôvodu“ je vymedzený v článku 4 bode 4 nariadenia o EET ako „členský štát, v ktorom bolo vydané rozhodnutie…, ktoré m[á] byť osvedčené ako európsky exekučný titul“.

5 — Zo spisu vyplýva, že proti Belgicku sa vedie konanie o nesplnení povinnosti, ale – ako Komisia uvádza vo svojich pripomienkach (bod 27) – porušenie sa netýka neprispôsobenia belgického práva minimálnym procesných pravidlám podľa článku 12 a nasl. nariadenia o EET (vrátane jeho článku 19), ale okrem iného skutočnosti, že Belgicko osvedčuje súdne rozhodnutia ako európske exekučné tituly napriek tomu, že Komisii podľa článku 30 ods. 1 uvedeného nariadenia neoznámilo, že v belgickom práve existuje postup, ktorý spĺňa požiadavky článku 19 tohto nariadenia. Konanie o nesplnení povinnosti je v súčasnosti prerušené, kým Súdny dvor nerozhodne v prejednávanej veci.

17. Preto navrhujem odpovedať na prvú prejudiciálnu otázku v tom zmysle, že samotná skutočnosť, že vnútroštátne právo prípadne nestanovuje osobitné konanie o preskúmaní v súlade s článkom 19 nariadenia o EET, nie je porušením článku 288 ZFEÚ.

B – *Prvá a druhá časť druhej prejudiciálnej otázky*

18. Vnútroštátny súd kladie druhú prejudiciálnu otázku, ktorá sa delí na tri časti, pre prípad, ak Súdny dvor odpovie na prvú prejudiciálnu otázku záporne. Vzhľadom na to, že tretia časť tejto druhej prejudiciálnej otázky sa týka tej istej problematiky ako tretia prejudiciálna otázka, budem sa nimi zaoberať súčasne. Preto najprv preskúmam prvé dve časti druhej prejudiciálnej otázky. Vnútroštátny súd chce v prvom rade vedieť, čo treba rozumieť pod „preskúmaním rozhodnutia“ v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia o EET, a v druhom rade sa pýta, či vnútroštátny právny poriadok musí stanoviť konanie o preskúmaní len vtedy, ak sa doručenie predvolania alebo dokumentu o začatí súdneho konania uskutočnilo bez dokladu o prijatí (článok 14 nariadenia o EET).

1. Základné tvrdenia účastníkov konania

19. Portugalská vláda pripomína, že v súlade s článkom 19 ods. 1 nariadenia o EET je možnosť požiadať o preskúmanie rozsudku odôvodnená tým, že dlžník nemôže vzniesť námietku voči nároku bez zavinenia na jeho strane, k čomu môže dôjsť v dvoch prípadoch: po prvé, ak mu dokument o začatí konania alebo predvolanie na súdne pojednávanie bez zavinenia na jeho strane neboli doručené v dostatočnom predstihu, aby mohol pripraviť svoju obhajobu; a po druhé, ak dlžníkovi zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane. Uvedená vláda pripomína, že členské štáty nie sú povinné osobitne stanoviť vo svojich právnych poriadkoch spôsob preskúmania, ktorý vykazuje tieto znaky, aj keď v prípade, ak to neurobia, rozhodnutia ich súdov nemožno osvedčiť ako európske exekučné tituly.

20. Podľa Komisie je predpokladom osvedčenia súdneho rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu, aby vnútroštátne právo stanovovalo konanie o preskúmaní v dvoch prípadoch uvedených v článku 19 ods. 1 nariadenia o EET. Toto preskúmanie preto musí byť stanovené v prvom rade v tých prípadoch, v ktorých dokument o začatí konania alebo predvolanie na súdne pojednávanie boli doručené dlžníkovi jedným zo spôsobov stanovených v článku 14 nariadenia o EET (teda – ako sa uvádza v názve tohto článku – „bez dokladu o prijatí“), ale nie v dostatočnom predstihu, aby mohol pripraviť svoju obhajobu, a to bez zavinenia na jeho strane [písmeno a)]; v druhom rade sa toto preskúmanie musí vzťahovať aj na akýkoľvek iný prípad, keď dlžníkovi zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane [písmeno b)], pričom medzi také prípady patrí doručenie s dokladom o prijatí (článok 13), ktoré však trpí nejakou vadou.

21. Komisia uvádza, že oba opravné prostriedky stanovené v belgickom práve, na ktoré vnútroštátny súd odkazuje vo svojej prejudiciálnej otázke („námietka“ a „odvolanie“), ani „mimoriadny návrh na preskúmanie v občianskom súdnom konaní“ podľa článku 1132 BWG (ktorý vnútroštátny súd vo svojich prejudiciálnych otázkach neuvádza) nemôžu splniť minimálne požiadavky, ktoré stanovuje článok 19 nariadenia o EET.

2. Posúdenie

a) Prvá časť druhej prejudiciálnej otázky

22. V rámci prvej časti druhej prejudiciálnej otázky vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby objasnil, čo treba rozumieť pod „preskúmaním rozhodnutia“ v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia o EET.

23. V tejto súvislosti treba poznamenať, že nariadenie nestanovuje, v čom spočíva preskúmanie vo výnimočných prípadoch, ale sa v ňom len uvádza, že vo vnútroštátnom práve musí existovať nejaký postup, ktorý umožní dlžníkovi napadnúť rozhodnutie v prípadoch uvedených v článku 19 ods. 1 nariadenia o EET (a to aj za priaznivejších podmienok, ako sú podmienky uvedené v citovanom odseku, ako to stanovuje odsek 2).

24. V tomto zmysle vzhľadom na to, že toto konanie nie je upravené v práve Únie a nariadenie o EET výslovne odkazuje na právne predpisy členského štátu pôvodu, členské štáty si môžu zvoliť taký či onaký typ opravného prostriedku, pokiaľ vybraté konanie dostatočne rešpektuje právo dlžníka na obhajobu a jeho právo na spravodlivý proces (odôvodnenia 10 a 11 nariadenia o EET). Zastávam názor, že analogicky s článkom 18 uvedeného nariadenia – a podľa všetkého to potvrdzuje aj odôvodnenie 14 nariadenia o EET – je predpokladom rešpektovania práva dlžníka na obhajobu, aby mal k dispozícii prostriedok, ktorý umožní dosiahnuť úplné preskúmanie rozhodnutia, ktoré nie je obmedzené len na právne otázky.[6]

b) Druhá časť druhej prejudiciálnej otázky

25. Pokiaľ ide o druhú časť druhej prejudiciálnej otázky týkajúcu sa uplatniteľnosti konania o preskúmaní podľa článku 19 ods. 1 nariadenia o EET na iné prípady ako tie, v ktorých dokument o začatí konania alebo predvolanie na súdne pojednávanie boli doručené jedným zo spôsobov stanovených v článku 14 tohto nariadenia, musím na úvod poznamenať, že Súdny dvor požiadal vnútroštátny súd, aby objasnil, do akej miery spor vo veci samej skutočne spadá pod tento prípad. Vnútroštátny súd odpovedal, že „spor vo veci samej sa týka jedine prípadu, keď dlžník – bez ohľadu na spôsob doručenia – nemá možnosť dosiahnuť ‚preskúmanie' pôvodného rozhodnutia z vecného hľadiska v ktoromkoľvek prípade vyššej moci alebo výnimočných okolností bez zavinenia na jeho strane". To znamená, že vnútroštátny súd potvrdil, že skutkové okolnosti prejednávanej veci spadajú v zásade pod článok 19 ods. 1 písm. b) nariadenia o EET.

26. Napriek tomu sa domnievam, že na druhú časť druhej prejudiciálnej otázky – tak, ako je sformulovaná – treba odpovedať bez ohľadu na to, pod ktorý konkrétny prípad z dvoch prípadov uvedených v článku 19 ods. 1 nariadenia o EET spadajú skutkové okolnosti konania vo veci samej. Je to tak preto, lebo podľa uvedeného ustanovenia osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu nezávisí od toho, či dlžník, ktorého sa týka jeden z výnimočných prípadov opísaných v článku 19 ods. 1 nariadenia o EET, *konkrétne* má alebo mal možnosť požiadať o preskúmanie rozhodnutia, ale od toho, či v právnom poriadku štátu pôvodu *všeobecne* existuje „primeraný mechanizmus" (odôvodnenie 14), ktorý umožňuje v oboch prípadoch požiadať o úplné preskúmanie súdneho rozhodnutia.[7] Tento mechanizmus treba navyše oznámiť Komisii v súlade s článkom 30 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia.

27. Tento záver potvrdzuje skutočnosť, že v prípadoch, ako je tento, súd, ktorý rozhoduje vo veci, nemôže vždy vedieť, v ktorej z dvoch situácií uvedených v článku 19 ods. 1 nariadenia o EET sa nachádza dlžník, ktorý sa nezúčastnil na konaní, takže pri rozhodovaní o tom, či osvedčí vydané súdne rozhodnutie ako európsky exekučný titul, musí súd posúdiť existenciu takých prostriedkov vo všeobecnosti, a nie v konkrétnom prípade.

6 — Pozri v tomto zmysle tiež PABST, S.: Art. 19 EG-VollstrTitel VO. In: RAUSCHER, T.: (Hrsg.): *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht – Kommentar*. Sellier, 2010, bod 13.

7 — Pozri napríklad ARNOLD, S.: VO (EG) 805/2004 – Art. 19. In: GEIMER, R., SCHÜTZE, R. A.: *Internationaler Rechtsverkehr in Zivil- und Handelssachen*, 2014, bod 1; PABST, S.: c. d. (poznámka pod čiarou 6), bod 4, ako aj KROPHOLLER, J., von HEIN, J.: Art. 19 EuVTVO. In: *Europäisches Zivilprozessrecht*. 9. vyd. Frankfurt am Main: Verlag Recht und Wirtschaft GmbH, 2011, bod 5 a tam citovaných autorov.

28. Z uvedených dôvodov teda na to, aby bolo možné osvedčiť rozhodnutia súdov určitého členského štátu ako európske exekučné tituly, nestačí, aby právny poriadok tohto členského štátu stanovoval konanie o preskúmaní, ak predvolanie alebo dokument o začatí konania boli dlžníkovi doručené spôsobom uvedeným v článku 14 nariadenia o EET, teda bez dokladu o prijatí [samozrejme za predpokladu, že doručenie sa bez zavinenia na jeho strane neuskutočnilo v dostatočnom predstihu, aby mohol pripraviť svoju obhajobu, čo sú kumulatívne požiadavky, ktoré stanovuje článok 19 ods. 1 písm. a) bod ii) citovaného nariadenia].[8] Okrem toho je nevyhnutné, aby právny poriadok tohto členského štátu pripúšťal konanie o preskúmaní, ak nastane prípad uvedený v článku 19 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia, teda keď dlžníkovi (aj v prípade doručenia uskutočneného spôsobom podľa článku 13 nariadenia o EET, čiže s dokladom o prijatí) zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane.

C – *Tretia časť druhej prejudiciálnej otázky a tretia prejudiciálna otázka*

29. V rámci tretej časti druhej prejudiciálnej otázky a tretej prejudiciálnej otázky sa vnútroštátny súd pýta, či právna úprava námietky a odvolania vo vnútroštátnom práve, vrátane možnosti predĺžiť lehotu na podanie týchto opravných prostriedkov v prípade vyššej moci, zodpovedá požiadavkám preskúmania vo výnimočných prípadoch podľa článku 19 ods. 1 nariadenia o EET.

1. Základné tvrdenia účastníkov konania

30. Poľská vláda v nadväznosti na rozbor rozdielov medzi „vyššou mocou“ a „výnimočnými okolnosťami bez zavinenia na strane dlžníka“ konštatuje, že možnosť predĺžiť prekluzívne lehoty, ktoré dlžník nemohol dodržať z dôvodu „vyššej moci“ alebo vzhľadom na výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane, poskytuje dostatočnú ochranu na účely uvedeného článku 19.

31. Komisia sa domnieva, že článok 50 BGW – tak, ako ho vykladá belgická judikatúra – podľa všetkého nepripúšťa predĺženie stanovených lehôt (na podanie odvolania a námietky) spôsobom, ktorý zodpovedá požiadavkám článku 19 nariadenia o EET, a to najmä preto, lebo pojem „vyššia moc“ sa v belgickom práve vykladá veľmi reštriktívne a v dôsledku toho sa nevzťahuje na prípady, ktoré by predstavovali „výnimočné okolnosti“ v zmysle uvedeného článku 19.

32. Belgická vláda navrhuje odpovedať na prvé tri prejudiciálne otázky súčasne v tom zmysle, že dlžník má v Belgicku v každom prípade – a to aj v prípade vyššej moci alebo za výnimočných okolností – k dispozícii primeraný a dostatočný opravný prostriedok, ktorý spĺňa požiadavky nariadenia o EET. V súvislosti s pojmami „vyššia moc“ a „výnimočné okolnosti bez zavinenia na strane dlžníka“ táto vláda uvádza, že „vyššia moc“ – tak, ako ju definuje belgický Hof van Cassatie (Kasačný súd) – zahŕňa aj „výnimočné okolnosti bez zavinenia na strane dlžníka“, pokiaľ dlžník nemohol konať a pokiaľ také okolnosti boli nepredvídateľné a neodvrátiteľné. Podľa belgickej vlády navyše žalovaný, ktorý nevedel o existencii konania a ktorému nebolo doručené súdne rozhodnutie, môže podať námietku alebo odvolanie proti tomuto rozhodnutiu, keď sa o ňom dozvie, a to aj v prípade, ak štandardná lehota na podanie takých opravných prostriedkov už uplynula, pokiaľ koná bezodkladne.

8 — Znenie tohto ustanovenia je mätúce, lebo zavinenie sa doslovne týka doručenia, hoci doručenie vzhľadom na to, že sa uskutočňuje bez dokladu o prijatí, vôbec nezávisí od dlžníka. Preto je logické domnievať sa, že zavinenie dlžníka sa týka *okolností, za ktorých sa dozvie o obsahu doručovanej písomnosti*, takže o zavinenie dlžníka môže ísť napríklad vtedy, ak si dlžník z nedbanlivosti pravidelne nekontroluje svoju poštu [pozri v tomto zmysle PABST, S.: c. d. (poznámka pod čiarou 6), bod 9, a ARNOLD, S.: c. d. (poznámka pod čiarou 7), bod 11, ako aj van DROOGHENBROECK, J. F., BRIJS, S.: La pratique judiciaire au défi du titre exécutoire européen. In: de LEVAL, G., CANDELA SORIANO, M. (coords.): *Espace judiciaire européen. Acquis et enjeux futurs en matière civile*. Bruxelles: Larcier, 2007, s. 249].

2. Posúdenie

33. Podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, belgický právny poriadok stanovuje v zásade dva prostriedky na napadnutie súdneho rozhodnutia v prípadoch, ako je prejednávaný prípad: námietku, ktorá je osobitne určená na napadnutie rozsudkov pre zmeškanie (článok 1047 a nasl. BGW), a odvolanie (článok 1050 a nasl. BGW). Ako v súvislosti s týmito opravnými prostriedkami stanovujú články 1048 BGW a 1051 BGW, lehota na ich podanie je jeden mesiac a začína plynúť doručením rozhodnutia, pričom táto lehota sa predlžuje v súlade s článkom 55 BGW v prípade, ak žalovaný nemá bydlisko v Belgicku. Ako uvádza vnútroštátny súd, belgický Hof van Cassatie vykladá článok 50 BGW v tom zmysle, že v prípadoch vyššej moci je prípustné predĺženie lehoty na podanie opravných prostriedkov.

34. Predovšetkým treba vychádzať z toho, že výklad vnútroštátneho práva je vecou vnútroštátneho súdu. Podľa ustálenej judikatúry totiž „Súdnemu dvoru… neprináleží vyjadrovať sa v rámci prejudiciálneho konania k výkladu vnútroštátnych ustanovení, ani posúdiť, či je výklad, ktorý podáva vnútroštátny súd, správny“ [9]. Súdny dvor nemá právomoc „uplatňovať“ právne pravidlá Únie na konkrétny prípad. [10]

35. V tomto zmysle musí Súdny dvor v prejednávanej veci poskytnúť vnútroštátnemu súdu potrebné usmernenia týkajúce sa obsahu článku 19 nariadenia o EET a požiadaviek, ktoré sú v ňom stanovené, zatiaľ čo úlohou vnútroštátneho súdu je vyvodiť dôsledky z výkladu, ktorý si vyžiadal, a určiť, či vnútroštátne právne predpisy spĺňajú minimálne procesné požiadavky, ktoré stanovuje uvedený článok 19.

36. Ako som už uviedol vyššie, článok 19 nariadenia o EET stanovuje – tak ako ostatné ustanovenia kapitoly III nariadenia o EET – súbor minimálnych procesných pravidiel, ktoré sa musia dodržiavať v súdnych konaniach v členskom štáte pôvodu, aby bolo možné osvedčiť rozhodnutia o nesporných nárokoch vydané súdmi tohto štátu v tomto členskom štáte ako európske exekučné tituly. Uvedený článok 19 konkrétne upravuje dva prípady opísané v bode 28 týchto návrhov. Ako som už spomenul, predpokladom konštatovania, že právny poriadok určitého členského štátu spĺňa minimálne pravidlá na preskúmanie rozhodnutia vo výnimočných prípadoch, je, aby tento právny poriadok umožňoval dlžníkovi požiadať o preskúmanie rozhodnutia o nespornom nároku, ak nastane niektorý z týchto dvoch prípadov.

37. Prípad uvedený v článku 19 ods. 1 písm. a) nariadenia o EET sa výslovne týka situácie, keď dokument, na ktorý mal dlžník reagovať, bol dlžníkovi doručený jedným zo spôsobov stanovených v článku 14 tohto nariadenia, pričom všetky tieto spôsoby majú spoločné to, že nie je zaručené, ale len veľmi pravdepodobné, že dlžník, ktorý je adresátom doručovaného dokumentu, tento dokument dostal, ako sa zdôrazňuje v odôvodnení 14 nariadenia o EET. Môže sa však stať – a to je už prípad uvedený v článku 19 ods. 1 písm. b) citovaného nariadenia –, že doručenie sa uskutočnilo, a to aj v zmysle článku 13 (teda s dokladom o prijatí zo strany dlžníka), ale dlžníkovi zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane. Tiež sa môže stať, že doručenie sa síce uskutočnilo, ale bolo uskutočnené nesprávne, bez dodržania minimálnych pravidiel, ktoré stanovuje nariadenie o EET.

9 — Pozri napríklad rozsudok Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 22 a tam citovanú judikatúru).

10 — Pozri najmä rozsudky Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543, bod 21) a NLB Leasing (C-209/14, EU:C:2015:440, bod 25).

38. Práve prípad doručenia, ktoré nebolo uskutočnené platne, či dokonca nebolo uskutočnené vôbec, bol predmetom rozsudku eco cosmetics a Raiffeisenbank St. Georgen [11], v ktorom Súdny dvor podal výklad ustanovenia, ktoré je zdanlivo podobné článku 19 nariadenia o EET, a to článku 20 nariadenia č. 1896/2006 [12]. Uvedený článok 20 stanovuje vo výnimočných prípadoch preskúmanie európskeho platobného rozkazu vydaného v európskom konaní o platobnom rozkaze. V citovanom rozsudku Súdny dvor konštatoval, že ak európsky platobný rozkaz nebol doručený spôsobom, ktorý je v súlade s minimálnymi požiadavkami stanovenými v nariadení č. 1896/2006, neuplatnia sa postupy uvedené v tomto nariadení, okrem iného v článku 20 tohto nariadenia. V takých prípadoch odporca nemá skutočnú a opodstatnenú možnosť podať odpor proti tomuto platobnému rozkazu za podmienok uvedených v článku 16 citovaného nariadenia. [13] Ak nezrovnalosť, ktorá mala vplyv na doručenie, vyjde najavo až po vyhlásení vykonateľnosti európskeho platobného rozkazu, odporca musí mať možnosť namietať túto nezrovnalosť v rámci opravných prostriedkov, ktoré mu poskytuje vnútroštátne právo [14], takže ak sa mu podarí preukázať túto nezrovnalosť, vyhlásenie vykonateľnosti bude neplatné.

39. Úvahy, ktoré Súdny dvor uviedol v rozsudku eco cosmetics a Raiffeisenbank St. Georgen [15] v súvislosti s článkom 20 nariadenia č. 1896/2006, však podľa môjho názoru nemožno uplatniť na ustanovenie, ktoré je len zdanlivo podobné, akým je článok 19 nariadenia o EET. Podľa citovaného rozsudku doručenie, ktoré nespĺňa minimálne požiadavky stanovené v nariadení č. 1896/2006, neposkytuje dlžníkovi možnosť napadnúť európsky platobný rozkaz spôsobom, ktorý na tento účel stanovuje toto nariadenie, a to podaním odporu. V takých prípadoch preskúmanie podľa článku 20 uvedeného nariadenia vôbec neprichádza do úvahy. Pokiaľ sa európsky platobný rozkaz stal vykonateľným v dôsledku toho, že odporca nemohol podať odpor, jeho vykonateľnosť možno napadnúť prostriedkami stanovenými vo vnútroštátnom práve, na ktoré odkazuje článok 26 nariadenia č. 1896/2006, pokiaľ ide o všetky procesné otázky, ktoré nie sú upravené v tomto nariadení, ale nie spôsobom, ktorý stanovuje článok 20 tohto nariadenia.

40. Na rozdiel od článku 20 nariadenia č. 1896/2006 však článok 19 nariadenia o EET nevytvára a neupravuje osobitný prostriedok preskúmania podľa práva Únie [16], ale stanovuje súbor minimálnych požiadaviek, ktoré musí procesné právo členských štátov (vo všeobecnosti) spĺňať, aby bolo možné osvedčiť rozhodnutia vydané súdmi týchto štátov ako európske exekučné tituly [17]. Ak v rámci nariadenia o EET doručenie dokumentu, na ktorý mal dlžník reagovať, bolo vykonané nesprávne – dokonca aj v prípade, ktorý uvádza Komisia, keď bol použitý jeden zo spôsobov doručenia s dokladom o prijatí zo strany dlžníka uvedených v článku 13 nariadenia o EET –, článok 19 nariadenia o EET bude naďalej uplatniteľný.

41. Ak však majú byť splnené minimálne procesné požiadavky, ktoré stanovuje článok 19 nariadenia o EET, opravné prostriedky stanovené vo vnútroštátnom práve nemôžu stanovovať – a to najmä v prípadoch, keď doručenie bolo vykonané nesprávne, hoci nie len v takých prípadoch – lehotu, ktorá začína plynúť v okamihu, keď dôjde k doručeniu dokumentu, na ktorý musí dlžník reagovať. Môže sa totiž stať, že k doručeniu – z rôznych dôvodov – došlo, ale napriek všetkému sa dlžník v lehote stanovenej vo vnútroštátnom práve nedozvie o obsahu doručovanej písomnosti alebo sa – bez

11 — C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144.

12 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (Ú. v. EÚ L 399, s. 1).

13 — Ako Súdny dvor konštatoval v bode 41 citovaného rozsudku, „pokiaľ… európsky platobný rozkaz nie je doručený spôsobom, ktorý je v súlade s minimálnymi požiadavkami stanovenými [v nariadení č. 1896/2006], odporca… nemá nevyhnutne všetky potrebné informácie, ktoré mu umožňujú rozhodnúť sa, či má alebo nemá podať odpor proti tomuto rozkazu“. Tým je spochybnená platnosť konaní, ktoré závisia od uplynutia lehoty na podanie odporu, ako je to v prípade konania o preskúmaní podľa uvedeného článku 20.

14 — Rozsudok eco cosmetics a Raiffeisenbank St. Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, body 46 a 47).

15 — C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144.

16 — Pozri v tomto zmysle tiež PABST, S.: c. d. (poznámka pod čiarou 6), bod 3.

17 — Pozri v tomto zmysle tiež ARNOLD, S.: c. d. (poznámka pod čiarou 7), bod 4, ktorý zdôrazňuje, že článok 19 nariadenia o EET – na rozdiel od článku 20 nariadenia č. 1896/2006 – nestanovuje nijaký konkrétny následok pre prípad, že sa vyhovie žiadosti o preskúmanie podanej dlžníkom (tamže, bod 8).

zavinenia na jeho strane – o ňom nedozvie v dostatočnom predstihu, aby mohol pripraviť svoju obhajobu. Ako samotný vnútroštátny súd uznáva v doplňujúcich informáciách poskytnutých na žiadosť Súdneho dvora, „môže sa stať, že lehota na podanie opravného prostriedku uplynie skôr, než ju dlžník bude môcť využiť“.

42. Tento záver potvrdzujú konštatovania, ktoré Súdny dvor uviedol (v súvislosti s článkom 34 bodom 2 nariadenia č. 44/2001 [18]) v rozsudku ASML [19], v ktorom konštatoval, že „na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že žalovaný ‚mohol' v zmysle článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 začať konanie, v ktorom by napadol rozsudok pre zmeškanie vydaný v jeho neprospech, musí spoznať jeho obsah tak, aby mohol v dostatočnom čase účinne uplatniť svoje práva pred súdom odosielajúceho členského štátu“ [20], ako aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vydaný vo veci Miragall Escolano a i. [21], podľa ktorého „právo podať žalobu alebo opravný prostriedok sa musí uplatniť od okamihu, keď sa dotknuté osoby môžu skutočne dozvedieť o súdnych rozhodnutiach, ktoré im ukladajú určitú povinnosť alebo ktoré by mohli zasiahnuť do ich práv alebo oprávnených záujmov“.

43. Preto sa domnievam, že právne predpisy členského štátu, ktoré bránia žalovanému v tom, aby požiadal o preskúmanie rozhodnutia po uplynutí jednomesačnej lehoty, ktorá začína plynúť okamihom doručenia, a nie okamihom, keď sa žalovaný dozvedel o obsahu doručovanej písomnosti, nespĺňajú minimálne pravidlá na preskúmanie rozhodnutia vo výnimočných prípadoch. Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či je to vo vnútroštátnom práve skutočne tak.

44. Čo sa týka otázky, či možnosť predĺžiť prekluzívne lehoty na podanie uvedených opravných prostriedkov v prípade vyššej moci alebo výnimočných okolností bez zavinenia na strane dlžníka za podmienok stanovených v BWG postačuje na splnenie požiadaviek článku 19 ods. 1 písm. b) nariadenia o EET, zdôrazňujem, že výklad vnútroštátneho práva je vecou vnútroštátneho súdu. Z použitia kategórií „vyššia moc“ a iné „výnimočné okolnosti“ bez zavinenia na strane dlžníka popri sebe v článku 19 ods. 1 písm. b) nariadenia o EET však jednoznačne vyplýva, že toto ustanovenie rozlišuje uvedené dva pojmy. [22] Preto z toho treba podľa môjho názoru vyvodiť, že nariadenie o EET bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá pripúšťa predĺženie lehôt na podanie opravného prostriedku proti súdnemu rozhodnutiu o nespornom nároku len v prípade „vyššej moci“, pričom nezohľadňuje iné výnimočné okolnosti bez zavinenia na strane dlžníka, ktoré mu mohli zabrániť vo vznesení námietky voči nároku. Je to v úplnom súlade s cieľom umožniť osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu len vtedy, ak bolo dostatočne zaručené právo dlžníka na obhajobu a jeho právo na spravodlivý proces (pozri odôvodnenia 10 a 11 nariadenia o EET). Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či to platí v prípade spornej vnútroštátnej právnej úpravy.

45. V konečnom dôsledku navrhujem odpovedať na tretiu časť druhej prejudiciálnej otázky a na tretiu prejudiciálnu otázku v tom zmysle, že právne predpisy členského štátu, ktoré bránia dlžníkovi v tom, aby požiadal o preskúmanie rozhodnutia po uplynutí jednomesačnej lehoty, ktorá začína plynúť okamihom doručenia, a nie okamihom, keď sa dlžník skutočne dozvedel o obsahu doručovanej písomnosti, nespĺňajú minimálne pravidlá na preskúmanie rozhodnutia vo výnimočných prípadoch. Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či vnútroštátne procesné právo a jeho výklad podaný súdmi

18 — Nariadenie Rady (ES) z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42). Ako zdôrazňuje Komisia, článok 19 nariadenia o EET plní podobnú funkciu ako článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001, takže výklad druhého uvedeného ustanovenia je relevantný pre výklad prvého uvedeného ustanovenia.

19 — C-283/05, EU:C:2006:787, bod 48.

20 — Pozri tiež rozsudok Debaecker/Bouwman (49/84, EU:C:1985:252): „otázka, či doručenie bolo uskutočnené včas na prípravu obhajoby, závisí od skutkového posúdenia, a preto nemôže byť upravená vnútroštátnym právom súdu pôvodu ani vnútroštátnym právom súdu, ktorý rozhoduje o žiadosti o uznanie alebo výkon rozhodnutia“ (bod 27).

21 — Rozsudok ESĽP Miragall Escolano a i. v. Španielsko z 25. januára 2000, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 2000-I, s. 275, § 37.

22 — Použitá formulácia je rovnaká ako v článku 20 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1896/2006, čo je ustanovenie, v súvislosti s ktorým Súdny dvor v uznesení Novontech-Zala (C-324/12, EU:C:2013:205, bod 24) už potvrdil, že ide o dve rozdielne kategórie, pričom konštatoval, že „treba, aby bol[a] s výnimkou prípadov vyššej moci splnen[á]... existencia mimoriadnych okolností, pre ktoré odporca nemohol namietať proti pohľadávke v lehote stanovenej na tieto účely“.

členského štátu umožňuje predĺžiť lehoty na podanie opravného prostriedku proti súdnemu rozhodnutiu o nespornom nároku nielen v prípadoch vyššej moci, ale aj vtedy, ak bez zavinenia na strane dlžníka nastali iné výnimočné okolnosti, ktoré mu mohli zabrániť vo vznesení námietky voči nároku, ako to stanovuje článok 19 nariadenia o EET.

D – *Štvrtá prejudiciálna otázka*

46. Štvrtou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či je osvedčenie súdneho rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu aktom súdnej povahy, ktorý teda musí uskutočniť sudca a o ktorý treba požiadať návrhom na začatie konania, alebo či ním možno poveriť súdneho tajomníka.

1. Základné tvrdenia účastníkov konania

47. Belgická vláda sa domnieva, že osvedčenie nie je aktom súdnej povahy, a preto ním možno poveriť súdneho tajomníka.

48. Poľská vláda uvádza, že na základe zásady procesnej autonómie je vecou vnútroštátneho práva určiť, ktorý orgán vykonáva osvedčovanie. Nemusí to byť nevyhnutne sudca, pokiaľ je dodržaná zásada efektivity.

49. Podľa portugalskej vlády citované nariadenie nevyžaduje, aby tým, kto osvedčí nesporný nárok ako európsky exekučný titul, nevyhnutne musel byť sudca,[23] ale uvádza, že v prípade súdnych rozhodnutí je rozhodnutie o osvedčení súdnym aktom, takže sudca, ktorý vydá rozhodnutie, má tiež právomoc overiť, či sú splnené požiadavky stanovené nariadením na účely jeho osvedčenia ako európskeho exekučného titulu: rozhodnutie, ktoré pripúšťa automatické uznanie konkrétneho exekučného titulu bez akejkoľvek inej náležitosti, musí nevyhnutne prijať sudca.[24]

50. Komisia sa domnieva, že osvedčenie nemusí nevyhnutne vykonať sudca, takže členské štáty môžu poveriť osvedčovaním úradníka, ktorý je zamestnancom súdu nižšieho alebo vyššieho stupňa, pokiaľ nebude ohrozená účinnosť nariadenia o EET a pokiaľ nebudú dotknutým subjektom uložené dodatočné povinnosti. Podľa Komisie[25] musia členské štáty dbať na to, aby osoby poverené osvedčovaním mali primerané právnické vzdelanie, aby mohli vykonať objektívne posúdenie, ktoré sa vyžaduje podľa nariadenia.

23 — Bod 18 pripomienok portugalskej vlády.

24 — Bod 15 pripomienok portugalskej vlády.

25 — Bod 13 pripomienok Komisie.

2. Posúdenie

51. V článku 6 ods. 1 nariadenia o EET sa uvádza len to, že žiadosť o osvedčenie rozhodnutia o nespornom nároku ako európskeho exekučného titulu sa musí predložiť „pôvodnému súdu“,[26] ale toto ustanovenie necháva „členským štátom určitú voľnosť, pokiaľ ide o priznanie právomoci“[27]. Belgicko využilo túto „voľnosť“ a rozhodlo sa priznať právomoc vykonávať osvedčovanie v rámci nariadenia o EET súdnemu tajomníkovi, a nie sudcovi.[28]

52. Domnievam sa, že treba predovšetkým rozlíšiť – čo zrejme urobil vnútroštátny súd pri formulovaní prejudiciálnej otázky – „osvedčenie súdneho rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu“ (článok 6 nariadenia o EET) a „vydanie osvedčenia“ (článok 9 nariadenia o EET).[29] Zastávam názor, že vydanie osvedčenia po prijatí rozhodnutia o osvedčení európskeho exekučného titulu (ktoré si vyžaduje overiť splnenie minimálnych požiadaviek stanovených v nariadení o EET) nie je nevyhnutne aktom, ktorý musí vykonať sudca, takže ním možno poveriť súdneho tajomníka.

53. Pokiaľ ide o osvedčenie ako také – odhliadnuc od čisto gramatického tvrdenia, že v nariadení o EET sa na označenie orgánu povereného osvedčovaním vždy používa pojem „súd“[30] – mám vážne pochybnosti o tom, či týmto skúmaním možno poveriť súdneho tajomníka. Skúmanie, ktoré sa vyžaduje podľa nariadenia o EET, totiž nie je čisto formálnym skúmaním, ale vyžaduje si overenie zákonnosti rozhodnutia vydaného sudcom a konania, ktoré sa uskutočnilo, pričom treba okrem iného overiť, či právo štátu pôvodu pripúšťa preskúmanie za podmienok uvedených v článku 19 citovaného nariadenia, čo je v konkrétnom prípade Belgicka podľa všetkého predmetom rozsiahleho sporu v judikatúre a právnej náuke, ako to vyplýva z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom.[31]

54. Práve vtedy, keď existuje taký značný spor o tom, či vnútroštátne právo určitého členského štátu spĺňa minimálne pravidlá, ktoré stanovuje uvedený článok 19, by mal o osvedčení rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu podľa môjho názoru rozhodovať jedine sudca. Treba navyše vziať do úvahy, že voči rozhodnutiu o osvedčení nie je možné podať odvolanie, ako to stanovuje článok 10 ods. 4 nariadenia o EET[32], a že súdy členského štátu výkonu nemôžu preskúmať, či boli v členskom štáte pôvodu dodržané minimálne procesné pravidlá.[33]

26 — Tento pojem je vymedzený v článku 4 bode 6 ako „súd alebo tribunál, ktorý sa zaoberá konaním v čase splnenia podmienok stanovených v článku 3 ods. 1 písm. a), b) alebo c“.

27 — KOM(2004) 90 v konečnom znení, bod 3.3.2, pripomienky k vtedajšiemu článku 5 spoločnej pozície prijatej Radou na účely prijatia tohto nariadenia.

28 — Belgicko to urobilo prostredníctvom ministerského obežníka z 22. júna 2005 (*Moniteur belge* z 28. októbra 2005, s. 47402). K tomuto riešeniu sa veľmi kriticky vyjadrili KROPHOLLER, J., von HEIN, J.: Art. 6 EuVTVO. In: *Europäisches Zivilprozessrecht*. 9. vyd. Frankfurt am Main: Verlag Recht und Wirtschaft GmbH, 2011, bod 3, a tam citovaní autori. V konkrétnej súvislosti s prípadom Belgicka pozri tiež van DROOGHENBROECK, J. F., BRIJS, S.: *Un titre exécutoire européen*. Bruxelles: Larcier, 2006, s. 14 a nasl.; van DROOGHENBROECK, J. F., BRIJS, S.: La pratique judiciaire au défi du titre exécutoire européen. In: de LEVAL, G., CANDELA SORIANO, M. (coords.): *Espace judiciaire européen. Acquis et enjeux futurs en matière civile*. Bruxelles: Larcier, 2007, s. 215 a nasl., a GIELEN, P.: Le titre exécutoire européen, cinq ans après: rêve ou réalité? In: *Journal des Tribunaux*, 2010, s. 571. Pokiaľ ide o celkový prehľad relevantnej belgickej judikatúry a praxe belgických sudcov a súdnych tajomníkov v súvislosti s osvedčovaním súdnych rozhodnutí ako európskych exekučných titulov, pozri VANHEUKELEN, C.: Le titre exécutoire européen – Approche d'un praticien du droit. In: de LEVAL, G., GEORGES, F. (dirs.): *Le Droit judiciaire en mutation. En hommage à Alphonse Kohl*. Liège: Anthemis, 2007, s. 17 a nasl.

29 — „EET [európsky exekučný titul] nie je ‚osobitným typom rozhodnutia', ale ‚vlastnosťou' určitých rozhodnutí, zmierov a dokumentov, o ktorých sa konštatovalo, že boli vydané v súlade s určitými požiadavkami – pričom splnenie takých požiadaviek bolo potvrdené v dokumente (osvedčení o EET) – a ktoré na základe tejto vlastnosti môžu byť vykonateľné v celom Európskom spoločenstve v takom rozsahu, v akom sú vykonateľné v členskom štáte, v ktorom boli vydané… Osvedčenie o EET… je dokument, ktorý potvrdzuje splnenie uvedených podmienok a vyjadruje podstatu vykonateľného rozhodnutia… Vlastnosť EET sa konštatuje prostredníctvom príslušného ‚osvedčenia o EET'“ [GIL NIEVAS, R., CARRASCOSA GONZÁLEZ, J.: Consideraciones sobre el Reglamento 805/2004, de 21 de abril de 2004, por el que se establece un título ejecutivo europeo para créditos no impugnados. In: CALVO CARAVACA, A. L., CASTELLANOS RUIZ, E. (dirs.): *La Unión Europea ante el Derecho de la globalización*. Colex, 2008, s. 380 a 381].

30 — Pozri tiež odôvodnenie 17, v ktorom sú spomenuté „súdy príslušné na preskúmanie úplného súladu s minimálnymi procesnými pravidlami“.

31 — Pozri tiež diela belgických autorov citované v poznámke pod čiarou 28.

32 — Prichádza do úvahy len oprava osvedčenia o európskom exekučnom titule, ak je v dôsledku vecnej chyby rozpor medzi rozhodnutím a osvedčením [článok 10 ods. 1 písm. a) nariadenia o EET], alebo jeho stiahnutie, ak je evidentné, že osvedčenie bolo nesprávne udelené, so zreteľom na požiadavky stanovené v nariadení [článok 10 ods. 1 písm. b) nariadenia o EET].

33 — Odôvodnenie 18 nariadenia o EET.

55. Vzhľadom na uvedené úvahy a práve preto, aby bolo – najmä v prípade rozsiahleho sporu v judikatúre, o aký ide v prejednávanej veci – zaručené úplné rešpektovanie práva dlžníka na obhajobu a jeho práva na spravodlivý proces, ktoré sú uznané v článku 47 Charty, sa domnievam, že rozhodnutie o osvedčení súdneho rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu môže prijať len sudca, pričom však vydaním príslušného osvedčenia možno poveriť súdneho tajomníka.

56. Čo sa týka otázky, či o osvedčenie súdneho rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu treba požiadať návrhom na začatie konania (záver prvej časti štvrtej prejudiciálnej otázky), článok 6 nariadenia o EET stanovuje, že rozhodnutie o nespornom nároku vydané v členskom štáte bude na základe žiadosti v *ľubovoľnom čase* predloženej pôvodnému súdu osvedčené ako európsky exekučný titul. Ako uvádza Komisia, nemalo by zmysel vyžadovať, aby sa žiadosť o osvedčenie podala spolu s návrhom na začatie konania (aj keď túto žiadosť možno bezpochyby podať aj pri začatí konania), lebo v tom čase ešte nemožno vedieť, či bude voči nároku vznesená námietka, a teda či rozhodnutie, ktoré sa vydá na konci tohto konania, bude spĺňať potrebné požiadavky na to, aby bolo osvedčené ako európsky exekučný titul.

57. V konečnom dôsledku navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na štvrtú prejudiciálnu otázku tak, že rozhodnutie o osvedčení súdneho rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu môže prijať len sudca, pričom však vydaním príslušného osvedčenia možno poveriť súdneho tajomníka.

E – *Piata prejudiciálna otázka*

58. Piata prejudiciálna otázka, ktorá je položená pre prípad, ak osvedčenie európskeho exekučného titulu nie je aktom súdnej povahy, sa týka okamihu, v ktorom treba požiadať o toto osvedčenie. Vnútroštátny súd sa touto otázkou konkrétne pýta, či možno o osvedčenie európskeho exekučného titulu požiadať po tom, čo súdne rozhodnutie, ktoré sa má osvedčiť, nadobudlo právoplatnosť.

59. Vzhľadom na navrhovanú odpoveď na štvrtú prejudiciálnu otázku nie je potrebné odpovedať na piatu prejudiciálnu otázku.

60. V prípade, ak sa Súdny dvor nestotožní s mojím návrhom v súvislosti so štvrtou prejudiciálnou otázkou, treba vziať do úvahy, že v prejednávanej veci bol vnútroštátny súd vyzvaný, aby potvrdil, či v spore vo veci samej skutočne ide o prípad, keď navrhovateľ v návrhu na začatie konania nepožiadal o osvedčenie rozsudku. Keďže vnútroštátny súd potvrdil, že navrhovateľ v návrhu na začatie konania požiadal o osvedčenie vydaného rozsudku ako európskeho exekučného titulu, domnievam sa, že na piatu prejudiciálnu otázku v každom prípade nemožno odpovedať, lebo je hypotetická.

IV – **Návrh**

61. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Hof van Beroep te Antwerpen, takto:

1. Samotná skutočnosť, že vnútroštátny právny poriadok prípadne nestanovuje osobitné konanie o preskúmaní v súlade s článkom 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky, nie je porušením článku 288 ZFEÚ.

2. Na to, aby bolo možné osvedčiť rozhodnutia súdov určitého členského štátu ako európske exekučné tituly, nestačí, aby právny poriadok tohto štátu stanovoval možnosť požiadať o preskúmanie, ak predvolanie alebo dokument o začatí konania boli dlžníkovi doručené spôsobom uvedeným v článku 14 nariadenia č. 805/2004 a sú splnené ostatné požiadavky, ktoré stanovuje článok 19 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia. Okrem toho je nevyhnutné, aby

právny poriadok tohto členského štátu pripúšťal preskúmanie aj vtedy, ak nastane prípad, keď dlžníkovi (aj v prípade doručenia uskutočneného spôsobom podľa článku 13 nariadenia č. 805/2004) zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane. Konanie, ktoré si zvolí členský štát, musí dostatočne rešpektovať právo dlžníka na obhajobu a jeho právo na spravodlivý proces a umožniť úplné preskúmanie rozhodnutia, ktoré nie je obmedzené len na právne otázky.

3. Právne predpisy členského štátu, ktoré bránia dlžníkovi v tom, aby požiadal o preskúmanie rozhodnutia po uplynutí lehoty, ktorá začína plynúť okamihom doručenia, a nie okamihom, keď sa dlžník skutočne dozvedel o obsahu doručovanej písomnosti, nespĺňajú minimálne pravidlá na preskúmanie rozhodnutia vo výnimočných prípadoch. Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či vnútroštátne procesné právo a jeho výklad podaný súdmi členského štátu umožňuje predĺžiť lehoty na podanie opravného prostriedku proti súdnemu rozhodnutiu o nespornom nároku nielen v prípadoch vyššej moci, ale aj vtedy, ak bez zavinenia na strane dlžníka nastali iné výnimočné okolnosti, ktoré mu mohli zabrániť vo vznesení námietky voči nároku, ako to stanovuje článok 19 nariadenia č. 805/2004.

4. Rozhodnutie o osvedčení súdneho rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu môže prijať len sudca, pričom však vydaním príslušného osvedčenia možno poveriť súdneho tajomníka.

5. Na piatu prejudiciálnu otázku nie je potrebné odpovedať.